

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta literară

Anul X, nr. 464

5

Joi 31 Ianuarie 1963

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 50 bani

IN ACEST NUMĂR RUBRICILE:

Cărți și idei

Film

Fantezie și realitate

Luna februarie și-a aflat și ea, în zilele noastre, un rost deosebit în viața satului. A devenit luna lecturilor, luna cărții.

Ca niște flinte vii, cărțile de toate felurile: politice, agrozootehnice, literare, pătrund din ce în ce mai masiv în cele mai depărtate sate: cu autobuzele, cu IRTA, cu căruțele, în buzurarele drumețiilor. Poposește pe masa colectivității alături de bucata de piine zilnică, după grinda sfumată a casei, pe poliță, sub pernă, în traista școlarului. Le ștosează, ca la o șezătoare: bunicii, părinții, fetele de măritat, tătăcii. Și universul oamenilor se lărgeste nemăsurat, și negurile minții se depărtează, împinse de valul luminii, și oamenii se simt mai oameni, cu mai multă încredere în ei, cu mai multă demnitate. Lumina pentru ei își lărgeste orizontul pentru a și se vede, nu doar în sat sau în comună, ci peste tot în țară, și dincolo de hotarele ei, ușurându-le înțelegerea legăturilor dintre tot ce se petrece în lume și viața lor colectivă. Oamenii prețuiesc tot mai mult calea acesă și înțelepciunea conducerii partidului, simt mindria tonică a vieții pe care o duc azi.

Cărțile vin la sate pentru că oamenii le cer, le așteaptă. Regimul nostru i-a deprins cu această pretenție superioară. Cunoște scamele impresionante despre această cerere. Poate ar fi de ajuns să dăm aci numărul bibliotecilor publice din sate, numărul cititorilor obișnuiți, numărul astronomic al cărților citite anual. Dar asta n-ar putea da o idee completă

mențire la Poiana Sibiului cu un tânăr poet. Ne-am dus în vederea unui reportaj la revista „Cultura poeziei” sau „Indrumătorul cultural”, — au mai puțin bine.

Era acolo, și probabil este și azi, o bibliotecă bogată și mai ales un bibliotecar pasionat și conștiincios.

Într-o seară — era o seară de vară — ne-am dus să vizităm biblioteca.

tură, muchi ascuțiți, fețe drepte și dreptunghiulare. Deodată mi-am închipuit că sînt pline cu lemne tăiate, ori poate cu piine și-am întrebat.

— Da! de unde, — mi-a răspuns unul, cel îmbrăcat în costum local de oier, — cărți... Duceam cărți pe munte, la sfîrșit, pentru cioabani și bacii, că li-i urit și ne-au cerut neapărat cărți.

Intimplarea asta am mai spus-o. Dar am s-o mai spun încă, fiindcă ea mărturisește multe despre oamenii de azi de la noi și despre ceea ce a împlinit deja regimul nostru.

Cum am mai spus, intimplarea asta are zece ani. Căsuța de munte și-or fi făcut de-atunci, de sute de ori, drumul dus și întors cu traistele de cărți, bocănind atenți la piața

te oameni, și am descoperit un foarte frumos autobuz... librărie. Fundul din spate al autobuzului deschidea două uși mari și cobora pînă pe o scăriță. Înăuntru, citi încăperea unei camere serioase, rafturi de cărți, exact ca într-o librărie. O masă, scaune ușoare și îndeminate.

Nu văzusem de la început acest autobuz, fiindcă era înconjurat de

va produce în mii de sate, a întregii țări pentru carte, a satisfacției a milioane de oameni.

Să nu uităm că azi în satele noastre trăiește un om nou, colectivistul. Cuvîntul acesta nu-i o simplă denumire. El definește implicații adînci, care nu se rapoartă doar la noi rezilienți de muncă, ci la o conștiință nouă, la aspirații noi, printre care, în prim loc, dorința de a cunoaște și a se cultiva.

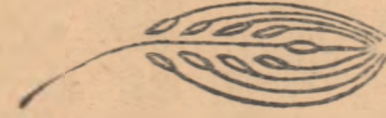
În Săptămîna poeziei, colectivitățile ne-au primit cu bucurie și entuziasm și ne-au asaltat cu atenție și ultimele comprehensiune. Toți aceia s-au dovedit a fi cititori de carte cu experiență.

Cartea la sate, în luna Februarie, înseamnă pentru colectivități, primăvara cu o lună mai devreme.

Scritori, poezi, mergeți de semănați simburile aceia de viață, ce a căpătat flință în mintea noastră, în călbit de soarele dragostei voastre de oameni. El va cădea pretutindeni în sufletele fertile care-l așteaptă, cum așteaptă pămîntul sămînța cea hrănitoare, de aur, a grîului.

Demostene BOTEZ

LUNA CĂRȚII LA SATE

de mișcarea cărților la sate. Ea a depășit zidurile bibliotecilor. Cartea la sate circula. Nu e statată. Femeșe după om, alăura de extraordinara lui pasiune de a citi. Și aceasta, nu de acum, de ieri de azi, ci de îndată ce revoluția culturală a dat albatel tencărei ființe omenești. Sînt poate zece ani de cînd am fost pentru o docu-

mentare la Poiana Sibiului cu un tânăr poet. Ne-am dus în vederea unui reportaj la revista „Cultura poeziei” sau „Indrumătorul cultural”, — au mai puțin bine.

Era acolo, și probabil este și azi, o bibliotecă bogată și mai ales un bibliotecar pasionat și conștiincios.

Într-o seară — era o seară de vară — ne-am dus să vizităm biblioteca.

tură, muchi ascuțiți, fețe drepte și dreptunghiulare. Deodată mi-am închipuit că sînt pline cu lemne tăiate, ori poate cu piine și-am întrebat.

— Da! de unde, — mi-a răspuns unul, cel îmbrăcat în costum local de oier, — cărți... Duceam cărți pe munte, la sfîrșit, pentru cioabani și bacii, că li-i urit și ne-au cerut neapărat cărți.

Intimplarea asta am mai spus-o. Dar am s-o mai spun încă, fiindcă ea mărturisește multe despre oamenii de azi de la noi și despre ceea ce a împlinit deja regimul nostru.

Cum am mai spus, intimplarea asta are zece ani. Căsuța de munte și-or fi făcut de-atunci, de sute de ori, drumul dus și întors cu traistele de cărți, bocănind atenți la piața

te oameni, și am descoperit un foarte frumos autobuz... librărie. Fundul din spate al autobuzului deschidea două uși mari și cobora pînă pe o scăriță. Înăuntru, citi încăperea unei camere serioase, rafturi de cărți, exact ca într-o librărie. O masă, scaune ușoare și îndeminate.

Nu văzusem de la început acest autobuz, fiindcă era înconjurat de

va produce în mii de sate, a întregii țări pentru carte, a satisfacției a milioane de oameni.

Să nu uităm că azi în satele noastre trăiește un om nou, colectivistul. Cuvîntul acesta nu-i o simplă denumire. El definește implicații adînci, care nu se rapoartă doar la noi rezilienți de muncă, ci la o conștiință nouă, la aspirații noi, printre care, în prim loc, dorința de a cunoaște și a se cultiva.

CARTEA PE SPAȚII GEOGRAFICE...

Apropinduse sărbătorirea cărții la sate, m-am gândit că ar fi bine să recapituliez dobînzile unor drumuri nu de mult străbătute, să arăt cum a pătruns cartea, pe diferite spații geografice. Nimic mai ușor, decît să deschizi caietele de însemnări și să prînzî la perindă lucruri, oameni și fapte.

Buna noastră intenție are însă o mare dificultate, căci anii s-au dus și datele nu mai corespund, „Gazeta literară” va primi, de bună seamă, multe și urgente decumiri, privind înmănușarea cărților, și lucrul acesta nu va fi decît spre bucuria noastră, chiar dezmințind-o și confirmîndu-i noi. Confirmîndu-i noi ale procesului extraordinar, de răspîndire a cărții și culturii în genere, mărețuî operă de luminare înfăptuită de partid.

Am nimerit acum cîțiva ani, în cel mai mic sat din nordul țării, la Racova, sub dealul Cătagulului.

„Clopotele sună iar. Un val de copii au nădărit în drum. Tîn mîntă că-n urma lor a țesut o învîdătoare neșus de tină. A roșit un nume, Margareta, sau poate Mărgărinta. Nu mult după aceea, mă aflu în mica sală de clasă. Pe o mînușă se aflau un glob pămîntesc, țimii, câteva buchețe de cretă, cărți de citire, toate copleșite de buchețe de flori veștigate de curînd. M-am uitat pe fereastră afară, și am văzut înserarea însemnănd mai tare dealul Cătagulului.

Insemnări despre poem

Un fenomen pe care critica l-a semnalat în mai multe rânduri, fără a-i cerceta însă îndeaproape particularitățile, este dezvoltarea în cadrul literaturii contemporane a unui tip de poem diferentiat față de vechiul poem epic (de sursă romantică), precum și față de poemul, am sior, de tip subiectivist, frecvent în poezia modernistă: produs, după expresia unuia dintre autorii lui cel mai fecund, printr-o ferocă asociere de cald și hazard. Elementul esențial cu care operează poemul actual este simbolul în expresia lui cea mai concisă, cea mai lirică — și tendința este de a-l obiectiva, scoțîndu-l din zona subiectivismului, detașîndu-l, totodată, de retorism și de descrierea liniară.

Reacția legitimă față de epicul gratuit și față de anodicită obisnuită a romanticismului epigonic a dus în poezia simbolistă și postsimbolistă la o restrîngere progresivă a elementelor din sfera realității obiective, pînă a devitalizea aproape complet poemul, orientîndu-l spre zonele iraționalului. În această nouă ipostază, poemul, cu P mare (antepic, antirațional și anti-realist, în măsura în care, în concepția „integralistilor”, realismul se leagă de spiritual literaturii convenționale) este structurat după legea hazardului. De la excesul de profunde astrale din poemul romantic se ajunge, în acest chip, printr-un proces de expurgare a epicului și a oricărui sens obiectiv liric, la poemul astralilor obscure, onirice.

Există însă, în sfîrșit, o evoluție a poemului în lirica mai nouă, dusă, în epoca noastră, la conștințele lui cele mai expresive și mai înalte filozofice. Restrîngerea epicului brut, împoștirea poeziei de sugestie, paralel cu întărirea funcției de cunoaștere și transfigurare a faptelor, într-un cuvînt: procesul de obiectivare lirică a poemului — caracterizează în poezia contemporană una din direcțiile fecunde de dezvoltare a acestei specii literare pe care excese de diverse naturi au împins-o, adeseori, pe planuri unde specificul său se anulează. Epoca noastră a adus, apoi, o delimitare a obiectului și o definire mai exactă a particularităților poemului. Multă vreme s-a crezut că poemul epigonic trebuie să concureze proza. Memoria lui ar fi să povestească frumos o intimplare, un subiect de-o oarecare semnificație istorică sau morală, detașînd complet evocarea de lumea interioară a

Eugen SIMION

(Continuare în pag. 6)

CARTEA ÎN SAT ȘI SATUL ÎN CARTE

ÎN PAGINA 4 și 5

COLABOREAZĂ:

- TUDOR ARGHEZI
- MIHAI BENIUC
- ION BRAD
- NICUȚĂ TĂNASE
- AL. ANDRIȚOIU
- AL. MIRODAN
- NICOLAE TĂUTU
- PETRU VINTILĂ
- PAUL ANGHEL
- TITA CHIPER

TRAIECTORII PRIN TIMP

I

O, clipa ce-a rotit înfricoșată trezind văzduhul crud și de-nceput; o, clipa, cînd înțitul semen s-a ridicat din brînoi lenini, pe verticală!

Parcă-l aud și azi în mine, hamal străbun

II

Nu vom trăda nicicînd — Icar, cu galaxiile cerești pe omeri — înțila, trîdnică și sacră decolare!

Bătrîne drumuri, voi, înnovaliste și răsucite din vechimi pe fața lumii, ca o piară țesută fără noimă, într-o noapte, de un pătânjen beat!

Voi, umilte fire de urzeală ce-ați desenat pămîntul în lung și-n curmezii sfioase, trînte, rătăcind mîhnite în poticneli și cu ocoluri, invălmășite dire de singe și de lut ca niște tragice elipse ne-implinite!

III

Cu ce să vă asemăn, o, mute semne de-ntrebare cu-atîta trudă mersitate în scoarța mută a planetelor?

Un veșnic: „Încotro?” erați, nădejde chinată, dilema însăși, ca un șarpe-neolăcit, în ceața veșniciei țeserii...

Și lată, dilema s-a sfîrșit: țigăne sever, neșovăind, spre el, fosforescente drumurile noastre, ca niște limpezi, categorice răspunsuri.

IV

— „Atunci, de largi pămînturi va fi un dans al meu, cu lamuri și cununii astrale...”

Iar înima-mi — de-a pururi plîndă oasă de Cotnar — va trece sub ghiolanțele de flori din mină-n mină...

Un ris frumos, cel mai frumos din cite-au fost vreedată, va scindea-n văzduh și pe lăute...”

— „Dar oamenii, răspunde-mi tată, cum crezi, nu vor uita să plîngă?”

— „O, va rămîne lacrima și-atunci! De ce-am seacă-o, cînd oamenii pot plînge uncori și de prea multă frumusețe?”

Ion Marin SADOVEANU

Turnăm oțel și buchezim în forme bejorul dur

Eugen FRUNZA

DICTIONARUL ENCICLOPEDIC ROMÂN

— CARNETUL SCRITORULUI —

În care tehniciata face progrese uriașe, descoperirile sînt uimitoare și este absolut necesar și folositor oricui să se țină la curent cu ele. O măsură bine gândită în alcătuirea dicționarului îi dă un echilibru al materiilor componente, care realizează în cele din urmă tonul lucrării. De pildă, la articolul Corneliu (Pierre) lipsa unei indicații despre fratele său Thomas, sau la Balasa (H. de) lipsa omonimului său J. L. Guez de Balzac din veacul al XVII-lea, deparț de a fi o lipsă e tocmai dovada acelei măsurii de care vorbeam, care nu depășește, prin încălcare, totalul utilității și interesul unui cerc cit mai larg de cititori din toate îndeluncirile. În schimb are prețioase informații și mai rare cum ar fi aceea despre un începător de drumuri, ca Apollinara.

Cu multe ilustrații și bune reproduceri, cu planșe admirabil executate, cu hărți colorate, într-o tipăritură limpede și citeață și într-o legătură solidă, executată cu mult gust, primul volum din Dicționarul enciclopedic român este o apariție remarcabilă și de o mare utilitate culturală noastră. O lectură a acestei lucrări este edificatoare și totodată agreabilă.

Ion Marin SADOVEANU

Eugen FRUNZA

Contemporan cu ei

Sub forma unor „amintiri și portrete” cum își subînțelegă volumul, Camil Baltazar ne comunică...

Amplărea Elberfeld. E parcurs un întreg itinerar sufletec de la renunțările și demidențele începutului...

trăit în funcțiune, trebuie să plece mai departe, pe alte șantier sau să se întorcă la lucrurile de bază, în Delta.

VIATA UNIUNII SCRITORILOR

In ziua de 23 ianuarie a.c. a avut loc o sesiune de lucru a secției de traducători a Uniunii Scriitorilor...

Aprecieri grabite

Urmărind să realizeze o perspectivă sintetică asupra dezvoltării literaturii noastre în cursul anului 1982...

ediție valoroasă

CĂRȚII

tineri, care au fost împrejurările în care Camil Petrescu a scris stăruind în această direcție...

„Biografiilor contopite” (acestea din urmă, simple cronici rimate).

Un val uries de beton, sâclă, oile. Din activitatea Casei Scriitorilor

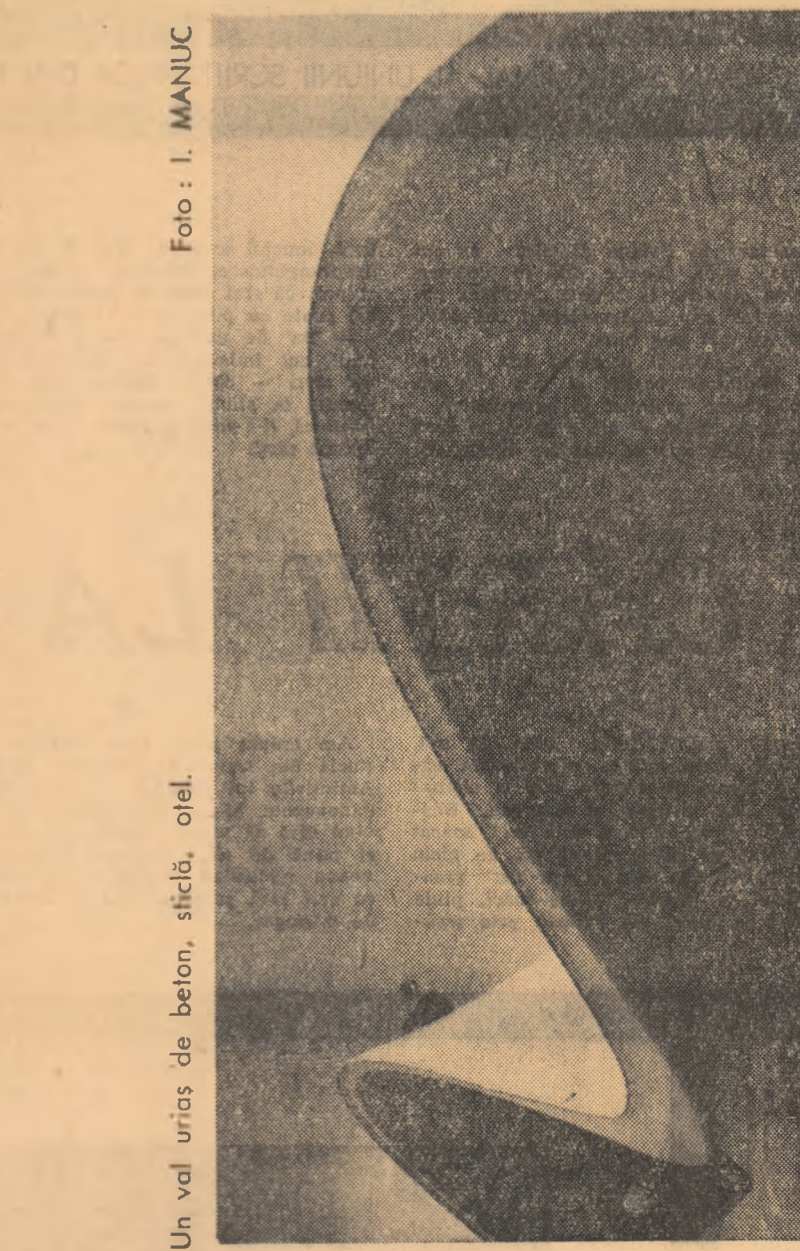

Foto: I. MANIUC

VALERIU GORUNESCU: „Inima și timpul”

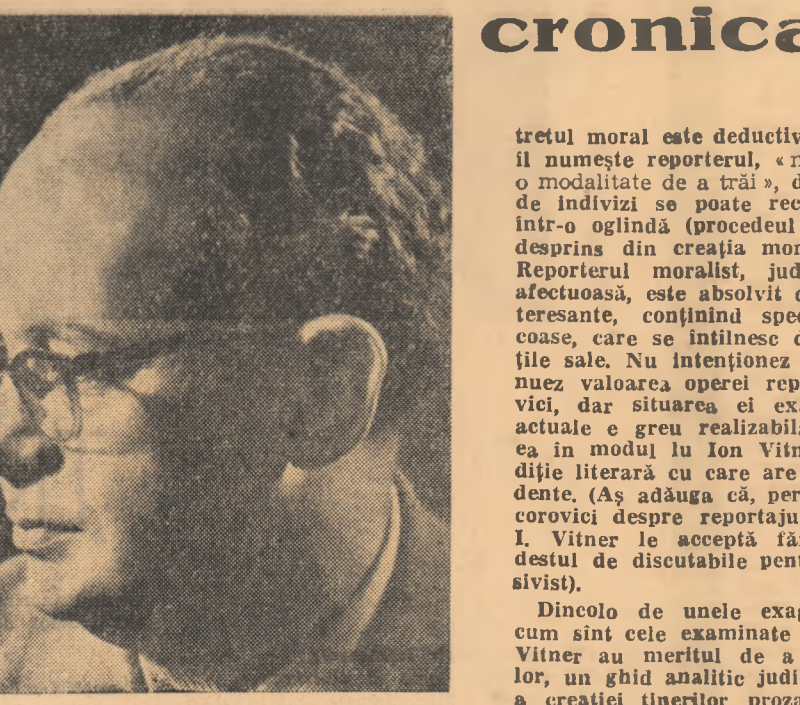
In noul său tocm, Traian Coșovei își publică și citea din reportajele mai tечи care suferă însă unele transformări...

Un val uries de beton, sâclă, oile. Din activitatea Casei Scriitorilor

O SEARĂ REUȘITĂ. Surzind ușor după fiecare final, lângă arcașul lui Ștefan Gheorghiu...

Unde este sursa comicalului? Romanul „Casa” de Vasile Rebreanu s-a bucurat după cum știm...

Încearcă să definești și să delimitezi, cu mijloacele criticii și ale istoricului literar, contribuția estetică a unei generații...

ION VITER: „Prozatori contemporani” (vol. II)

„Prin specificul viziunii sale despre lumee, introduce în proza sa acea construcție a expresiei, emfatică a bizarului...

cronica literară. trețul moral este deductiv, „portret generic, cum îl numește reporterul, cu un anumit individ, ci modalitatea de a trăi...”

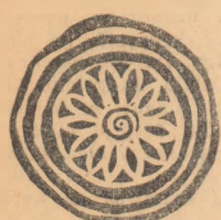

CARTEA ÎN SAT ȘI SATUL

„Creația literară are menirea de a reflecta puternicul avânt al construcției economiei și culturii socialiste, schimbările în modul de viață al poporului, de a zugrăvi chipul luminos al muncitorului, al țărânului colectivist, al intelectualului, de a cultiva în inimile oamenilor mândria patriotică, îndemnându-i la noi fapte eroice, pentru triumful celor mai înaintate idei ale timpului nostru, ideile comunismului.”

GHEORGHE GHEORGHU-DEJ
(Din cuvîntarea rostită la Conferința pe țară a scriitorilor)

DESPRE SAT ȘI NOUA LUI FRUMUSEȚE

În Dobrogea, la Chirnogeni, am găsit pe masa unui colectivist o Cîntare omului, adnotată stîngaci cu creionul, probă a recitărilor repetate și îndelungi. Cartea a devenit simbolul unei biblioteci. Cîntarul, om vîrstnic, deprimat de multă vreme cu slova, ne-a mărturisit că se regăsește în carte, dezlegîndu-și și parca, literă cu literă și stih cu stih, sucul vieții lui. „Parcă e drumul meu — ne spunea — drumul meu de unul singur, pe brînci, pînă ce-am răzbit deasupra”. Un om se confunda cu destulul generic al Omului lui Tudor Arghezi, legîndu-se și prin înțelesul acesta cu poezia. Săpa se apropiase de călmărie, se logodise cu ea. În brazda fertilită a acestui cuget deschis, unul din sutele de mil, stihul rodea.

— Să le spunem pe nume, ne cere el, necruțător. Erau ciocii, cioclovițele și rîndașii lor pînă și în literatură. După ei, țărânul nostru ar fi trebuit să poarte și azi opincă, trăind laolaltă cu porcii — în bordeie. Apărătorii acestui „specific” pretindeau într-o vreme că drumul de fier strîcă pitorescul.

— Zîmbetul acid a condus cuvîntul, răsucindu-i lama iute pînă la gardă. Apoi zîmbetul s-a desfiat, a devenit treptat melancolic, poposind pe o mireasmă de toamnă adolescentă. Firul ideii se deapănă acum — funigel — din caierul ei:

— N-am să pot uita un drum pe clauza de fin a unui car tras de boi, de la Căldărșani la București. N-am să uit noaptea aceea, nici constelațiile bolilor albastre... Drumul a ținut din amurg pînă la ziuă. Aceiași distanță o străbătă azi cu automobilul, în câteva minute.

— Și imaginea e răsturnată ca într-un joc de oglinzi, poetul alegînd dintre reflexe tăietura de diamant a ideii:

— Boii lui Grigorescu nu mai sînt. Nu mai e nici copila cu fusul, din pinzele lui. Mii de ani și-au strivit fetele buricele degetelor, răsucind firul din caier și potrivindu-l în aleasăuri. Un covor însemna o viață și se vindea pe cîțiva lei... Regret? Pentru cine și ce? Regretul e înlocuit cu bucuria că oamenii s-au izbăvit de sub povara muncilor Istovitoare... De la aratrarul la tractor și distanța de la caznă, moarte și așteptare, la piine multă și belșug...

— Civilizația noastră nouă, accelerarea pe drumul sușiului, cum o numim, ar restructura din temelii privilegiul satului nostru. Ne aflăm în fața unui alt sat...

— Cu alte legi de frumusețe, — precizează poetul. — Pînă și cuvintele se înlocuiesc. Obială, fotă, catrință, nojîță, nu devin ca și obiectele, piese de muzeu. Lucșușia și buclul din împletitură și alesturi sînt pre-

— Să le spunem pe nume, ne cere el, necruțător. Erau ciocii, cioclovițele și rîndașii lor pînă și în literatură. După ei, țărânul nostru ar fi trebuit să poarte și azi opincă, trăind laolaltă cu porcii — în bordeie. Apărătorii acestui „specific” pretindeau într-o vreme că drumul de fier strîcă pitorescul.

— Zîmbetul acid a condus cuvîntul, răsucindu-i lama iute pînă la gardă. Apoi zîmbetul s-a desfiat, a devenit treptat melancolic, poposind pe o mireasmă de toamnă adolescentă. Firul ideii se deapănă acum — funigel — din caierul ei:

— N-am să pot uita un drum pe clauza de fin a unui car tras de boi, de la Căldărșani la București. N-am să uit noaptea aceea, nici constelațiile bolilor albastre... Drumul a ținut din amurg pînă la ziuă. Aceiași distanță o străbătă azi cu automobilul, în câteva minute.

— Și imaginea e răsturnată ca într-un joc de oglinzi, poetul alegînd dintre reflexe tăietura de diamant a ideii:

— Boii lui Grigorescu nu mai sînt. Nu mai e nici copila cu fusul, din pinzele lui. Mii de ani și-au strivit fetele buricele degetelor, răsucind firul din caier și potrivindu-l în aleasăuri. Un covor însemna o viață și se vindea pe cîțiva lei... Regret? Pentru cine și ce? Regretul e înlocuit cu bucuria că oamenii s-au izbăvit de sub povara muncilor Istovitoare... De la aratrarul la tractor și distanța de la caznă, moarte și așteptare, la piine multă și belșug...

— Civilizația noastră nouă, accelerarea pe drumul sușiului, cum o numim, ar restructura din temelii privilegiul satului nostru. Ne aflăm în fața unui alt sat...

— Cu alte legi de frumusețe, — precizează poetul. — Pînă și cuvintele se înlocuiesc. Obială, fotă, catrință, nojîță, nu devin ca și obiectele, piese de muzeu. Lucșușia și buclul din împletitură și alesturi sînt pre-

— Să le spunem pe nume, ne cere el, necruțător. Erau ciocii, cioclovițele și rîndașii lor pînă și în literatură. După ei, țărânul nostru ar fi trebuit să poarte și azi opincă, trăind laolaltă cu porcii — în bordeie. Apărătorii acestui „specific” pretindeau într-o vreme că drumul de fier strîcă pitorescul.

— Zîmbetul acid a condus cuvîntul, răsucindu-i lama iute pînă la gardă. Apoi zîmbetul s-a desfiat, a devenit treptat melancolic, poposind pe o mireasmă de toamnă adolescentă. Firul ideii se deapănă acum — funigel — din caierul ei:

— N-am să pot uita un drum pe clauza de fin a unui car tras de boi, de la Căldărșani la București. N-am să uit noaptea aceea, nici constelațiile bolilor albastre... Drumul a ținut din amurg pînă la ziuă. Aceiași distanță o străbătă azi cu automobilul, în câteva minute.

— Și imaginea e răsturnată ca într-un joc de oglinzi, poetul alegînd dintre reflexe tăietura de diamant a ideii:

— Boii lui Grigorescu nu mai sînt. Nu mai e nici copila cu fusul, din pinzele lui. Mii de ani și-au strivit fetele buricele degetelor, răsucind firul din caier și potrivindu-l în aleasăuri. Un covor însemna o viață și se vindea pe cîțiva lei... Regret? Pentru cine și ce? Regretul e înlocuit cu bucuria că oamenii s-au izbăvit de sub povara muncilor Istovitoare... De la aratrarul la tractor și distanța de la caznă, moarte și așteptare, la piine multă și belșug...

— Civilizația noastră nouă, accelerarea pe drumul sușiului, cum o numim, ar restructura din temelii privilegiul satului nostru. Ne aflăm în fața unui alt sat...

— Cu alte legi de frumusețe, — precizează poetul. — Pînă și cuvintele se înlocuiesc. Obială, fotă, catrință, nojîță, nu devin ca și obiectele, piese de muzeu. Lucșușia și buclul din împletitură și alesturi sînt pre-

— Să le spunem pe nume, ne cere el, necruțător. Erau ciocii, cioclovițele și rîndașii lor pînă și în literatură. După ei, țărânul nostru ar fi trebuit să poarte și azi opincă, trăind laolaltă cu porcii — în bordeie. Apărătorii acestui „specific” pretindeau într-o vreme că drumul de fier strîcă pitorescul.

— Zîmbetul acid a condus cuvîntul, răsucindu-i lama iute pînă la gardă. Apoi zîmbetul s-a desfiat, a devenit treptat melancolic, poposind pe o mireasmă de toamnă adolescentă. Firul ideii se deapănă acum — funigel — din caierul ei:

— N-am să pot uita un drum pe clauza de fin a unui car tras de boi, de la Căldărșani la București. N-am să uit noaptea aceea, nici constelațiile bolilor albastre... Drumul a ținut din amurg pînă la ziuă. Aceiași distanță o străbătă azi cu automobilul, în câteva minute.

— Și imaginea e răsturnată ca într-un joc de oglinzi, poetul alegînd dintre reflexe tăietura de diamant a ideii:

— Boii lui Grigorescu nu mai sînt. Nu mai e nici copila cu fusul, din pinzele lui. Mii de ani și-au strivit fetele buricele degetelor, răsucind firul din caier și potrivindu-l în aleasăuri. Un covor însemna o viață și se vindea pe cîțiva lei... Regret? Pentru cine și ce? Regretul e înlocuit cu bucuria că oamenii s-au izbăvit de sub povara muncilor Istovitoare... De la aratrarul la tractor și distanța de la caznă, moarte și așteptare, la piine multă și belșug...

— Civilizația noastră nouă, accelerarea pe drumul sușiului, cum o numim, ar restructura din temelii privilegiul satului nostru. Ne aflăm în fața unui alt sat...

— Cu alte legi de frumusețe, — precizează poetul. — Pînă și cuvintele se înlocuiesc. Obială, fotă, catrință, nojîță, nu devin ca și obiectele, piese de muzeu. Lucșușia și buclul din împletitură și alesturi sînt pre-

ION VLAD Colectivistă

Stanțe la cîmpia țării

Vrolam să trec peste cîmpie cu vesel chip de pețitor, cu ochi de mări din sud, — și-o mie de pași ușori pierduți prin flori.

Vrolam... dar sooluri intristate priveau din unghiul lor durut. Stătuțele li-s îngropate din nouă sute șapte-n lut.

Erau statul în mîini cu torțe și dominația peste cîmpii cu tîlmădrea unei forțe țîșnind din ură și minii.

Făcila geamănă ou sîne și inimii se-aprîdea peste conace levantine ce insuțau durerea mea.

Erau fecundii de-auroră și totodată de-asfințit. Dar arma s-a roșit sonoră și reel statul s-au prăvălit.

Statul s-au stîns ou torța-n mină și, amintirea le-a dat glas. Ele s-au dus într-o jîrnă dar soolul lupul a rămas.

Pe soala-acesta se urcără urmașii celor ce s-au dus cînd, într-o aspră primăvară un astru putred a apus.

Atunci cînd ultima berlînă a tras la scară, ca un dric, purtînd încărcătura fină pe-un drum ce duce spre nimic.

O! ce au trecut prin cîmpie cu vesel chip de pețitor, dar morții să nu uită mă-mbie, căci morții sînt stăruitori.

Vom rîdica statul în falmă loc, ca aur viu să se ridice în locul torțelor de foc.

Clocănaș tinere și seceri pe sooluri mai avem de pus, pe care timpul a ample treceri le va ura mereu mal sus.

Le-mprejmuțasăc trandafirii ai nobilului nostru-avînt, la sărbătoarea fericiții acestui minunat pămînt.

AI. ANDRIȘOI

CORNELIA DANET „Tărani”

Paul ANGHEL

De vorbă cu TUDOR ARGHEZI

Intilnirea dintre carte și om mi s-a părut un dublu și reciproc elogi.

Intilnirea, repetată și pe alte cuprinsuri de țară, ne-a îmbiat să comunicăm o convorbire mai veche cu maestrul tocmai despre această confidență dintre poezie și viață, despre satul nostru de azi și despre noua lui frumusețe.

— Este, cred, zluș, ne-a declarat maestrul, cînd frumusețea din viață se intilnește cu frumusețea poeziei, covîrșind-o și întrecînd-o pe cea din urmă... Am mai spus-o de altfel, poezia a trecut de mult de partea ciocanului și a mistriei, lăcătușul, zidarul, inginerul și arhitectul sînt adevărații poeți ai vremii noastre, iar poezia de cerneală și hîrtie stă smernită în fața acestor meșteri de frumuseți.

— Ei cuprindem desigur între meșterii de frumusețe și pe autorii pli-

slovă și ecoul ei în cugetul noului cititor de la sat. Poetul s-a apărât:

— Povești?
— Poate că da...
— Mi-e groază de ele! Există înaltele o literatură pentru țărani fabricată în birourile Ministerului Instrucțiunii. Niște surtucari în pantofole de lac învățau țărânii, de pe asfalt, cum să-și facă și mîmăliga.

A zîmbit, iar zîmbetul — ascuțit și acid — a făcut să tresară din bibliotecă toată galeria de eroi ai pamfletelor, înmormîntată sub același zîmbet, acum suveran.

— Erau defuncții apărători ai așa-poreclitului „specific țărănesc”, remarcăm noi, considerînd capitolul pecețit.

Dar poetul li relnive, stimulat parcă de zbaterea zadarnică din bibliotecă, invitîndu-i să lasă, pentru o și mai proaspătă clasificare:

Sala bibliotecii Casei de cultură din Alexandria s-a plînd. Tinerii cu care ne intilnim, veniți din toate colțurile raionului, înfruntînd viscolul și troienele, sînt îmbuzurați de aer, au verba aptă și fierbinte ca și focul rîșii ce dăduie în sobă. Sînt tineri cărăriari ai anilor noștri. Nu s-au desprins de sat. Ei, au luat parte cu dragoste și entuziasm la toate marile prefaceri care au hotărît biruința socialismului în agricultură, folosind ca principal instrument în această luptă — cartea. Cartea științifică și tehnică, ziarul și revista, conferința și convorbirea, programul artistic, de brigadă, cartea de literatură. Ei au trebuit să parcurgă — și cei mai buni, au făcut-o — tot ceea ce a intrat și intră în raștrurile bibliotecii satului, avîngînd unora și mișca și volumul, ce s-a putut conștientiza cu autoritate și îndrăzneală competent gustul în formarea cititorului. Ei sînt ajutoare de nădejde ale revoluției noastre culturale, activități ai acestei revoluții, iar prin aceasta, în mod firesc, prietenii cei mai apropiați ai scriitorului. Distințuț s-a legat imediat, fără nici o tranziție precizată, ca între niște tovarăși de luptă din același front.

— Care sînt cărțile de literatură cele mai solicitate de cititorii de la sat?

Bineînțeles mai cu seamă cărțile inspirate din viața satului, ne răspunde tov. Gheorghe Socol, directorul Căminului cultural din Călmărești. Ne citează câteva dintre acestea: „Desculți” de Zaharia Stancu, „Moromeții” de Marin Preda, „Setea” de Titus Popovici, „Drum deschis” de Șerban Nedelcu. — Mai sînt și altele, adăugă tov. Ioana Șerban, bibliotecară com. Lăceni. Foarte cerute sînt și „Destin” de Aurel Mihalac, „Bărăgan” de V. Elm. Gulian, „Casa” de Vasile Rebreanu, „Victoria de la Olteni” de Paul Anghel. Fiecare nouă carte, apărută la noi în sat, ne comunică bibliotecara, este imediat citită și popularizată. O anunțăm prin afișe, organizăm recenzierea ei în cele 29 cercuri de citit și biblioteci de casă, iar apoi, cînd volumul a atras suficient de mulți cititori, provocăm o discuție asupra cărții într-un cadru mai larg. Astfel peste 85 de colectivități au participat la ultima discuție organizată la bibliotecă asupra volumelor „Drum deschis” și „Casa” și bineînțeles aceasta a stimulat interesul față de astfel de cărți. Le-au cerut tot mai mulți colectivități de la noi, interesați de problemele de viață pe care autori li ridică.

— Deci, intervinem noi, interesul față de carte este stimulat și orientat cu grijă. Bibliotecarul face o mîngăoasă muncă de inițiere a cititorului, de așezare și conducere a lui către cărțile care răspund problemelor pe care viața satului li ridică.

— Totuși, ne corectează un participant la dezbateri, interesul față de cartea de literatură s-a lărgit considerabil și cuprinde acum o arie tematică vastă. Sînt citiți și egali pasivitate nu numai autori

noștri contemporani, dar și clasicii cum și operele literaturii universale.

Sîntem invitați să cercetăm fișele de cititori din bibliotecă satului. Am făcut acest lucru scur și cer cetare și am găsit în fișele cititorilor de toate vîrstele izliri surprinzătoare pentru ceea ce înseamnă răspîndirea cărții în anii noștri: Tolstoi și Andersen Neșo, Cărgăle și Gogol, Stendhal și Halldor Laursen, Sadoveanu și Rebreanu, Maupassant și Thomas Mann. Titluri și autori amestecați pe aceeași fișă cu alte cărți de interes științific și cultural: „Etnografia continentelor”, „Agrotehnica culturilor cerealiere”, „Universul și tainetele lui”, „Cum funcționează inima”, ș.a.m.d., oglinzind adolescența culturală a noului cititor de la sat, foamea lui de lectură, de lectură variată și vastă, reflex al interesului larg deschis față de viață în toate manifestările ei. Este cititorul care a făcut de-acum satul de la povestirea simplă, de la șoava populară la proza epică de întindere sau la poezia cultă. Fîndcă alături de marii maeștri ai prozei, un interes deosebit îl trezește și poezii, printre care locuri de frumă alături de Eminescu și Arghezi îl ocupă Coșbuc, Mihai Beniuc și bineînțeles Topliceanu. Sînt, de asemenea, citiți Dan Deșliu, Cicerone Theodorovici, Tiberiu Uțan, Eugen Frînz, Al. Andrișoi și mulți alții. Fără să se desprindă suficient de funcția ei sărbătorească, ocazională, în cadrul serbarurilor școlare și șezătoriilor, poezia își face drum alături de proza, așezîndu-se treptat între cărțile din raștrii personale. Au fost oare poezii, suficient, această trionfa a șezătorii și intilnirilor — drumul cel mai direct al poeziei spre inima colectivității? Dar despre aceasta ne-au vorbit pe larg cei direct interesați.

— Răspund oare scriitorii, prin cărțile lor, problemelor noi de viață pe care li ridică satul colectivizat și dezvoltarea lui actuală?

— Sînt puține asemenea cărți, ne răspunde tov. Luca Dorobanțu, director de cămin, din satul Burieni. Alături „Casa” lui Vasile Rebreanu, cit și „Drum deschis” de Șerban Nedelcu sau „Front fără tranșee” de Petre Sălcudeanu, cărți bune și solicitate, se opresc totuși în preajma marilor probleme ale satului colectivizat în această etapă — și care sînt tocmai problemele consolidării economice și organizatorice a gospodăriei colective, cu tot angrenajul lor moral. Așteptăm cărți, nu cu o actualitate jurnalistică, ci cărți temeinice care să dezbate problemele profunde ale satului nostru contemporan, re-

vînd tipul nou de relații sociale instaurate, problemele de azi ale vieții colectivității.

— O asemenea carte temeinică de talia „Moromeților”, încercăm noi o exploatare, nu se poate totuși realiza cu o grabă jurnalistică. Problemele de azi ale satului nostru sînt complexe și pretind o oglinzire plină de răspundere.

— Totuși aceste probleme, ne corectează un vorbitor, s-au conturat pentru noi toți încă de acum zece-doisprezece ani; ele au apărut odată cu gospodăria colectivă, s-au maturizat în timp, au căpătat dimensiune vastă prin încheierea colectivizării, ele nu sînt surprize pentru scriitorii.

— Nu lipsește o carte bună despre problemele teoretice ale satului, o replică la „Ion” al lui Rebreanu.

— Ne lipsește o carte despre atitudinea nouă a omului față de muncă, față de averea obținută, despre felul cum se dezvoltă trăsăturile morale ale comunismului în conștiința țărânului colectivist, mai adăugă tov. Dorobanțu.

— Ne trebuie literatură pentru copii, inspirată din viața școlărilor și pionierilor din satul de azi, ne spune tov. Ioana Șerban. Alături de Creangă, Sadoveanu, Ispirescu sau Emil Gîrlău, în opera de instruire a copiilor și pionierilor, ne trebuie și mai multă literatură contemporană. A scris despre viața copiilor de azi de la sate este o datorie patriotică, dictată de răspunderea pentru educarea viitoarei generații. De o reală utilitate, au remarcat vorbitorii, sînt cărțile din „Biblioteca școlărilor” și din colecția „Scriitori romîni povestind copiilor”.

— Deci mai multe cărți pentru copii!

— Dar cărți despre felul cum trebuie educată copilul, cărți pentru părinți, intervine din nou aceeași bibliotecară. Și în continuare: — Nu știu cui trebuie adresată această chemare, poate nu în primul rînd scriitorilor ci mai cu seamă pedagogilor, dar literatura care să-i îndemne pe părinți asupra creșterii copiilor este o necesitate vitală pentru satul nostru colectivizat.

— Și apoi, intervine din nou tov. Socol Gheorghe, scriitorul trebuie să aibă facultatea de a anticipa. El folosește învățătura marxist-leninistă ca instrument de analiză, iar aceasta îl înarmează cu o justă viziune a viitorului. Ceea ce trezește nemulțumirea citirea unor cărți este tocmai această capacitate scăzută de viziune, de anticipare, de romanțism revoluționar. Chiar și fără cel de al doilea volum din „Pămînt destelenit”, lupta dintre vechi și nou, caracterelor, marea ideii li fac să ai sentimentul tonic al mersului victorios al istoriei, iar aceasta ține de viziunea scriitorului.

— Cărțile de reportaj despre gospodăria colectivă nu pot oare suplini această sarcină, popularizînd experiența înaltă, făcînd cunoscută satele și gospodăriile frumuse, cum și oamenii cei mai interesați?

— Desigur, ni se răspunde, practic înă nu sînt decît patru sau cinci asemenea cărți, pe care le-am difuzat și le-am făcut cunoscute. Cititorii știu, par-

— Dar cărți despre felul cum trebuie educată copilul, cărți pentru părinți, intervine din nou aceeași bibliotecară. Și în continuare: — Nu știu cui trebuie adresată această chemare, poate nu în primul rînd scriitorilor ci mai cu seamă pedagogilor, dar literatura care să-i îndemne pe părinți asupra creșterii copiilor este o necesitate vitală pentru satul nostru colectivizat.

— Și de asemenea deosebit de necesare cărțile inspirate din lupta poporului nostru, romanele și povestirile cu teme istorice, subliniază mai mulți vorbitori. Cărțile cu subiect istoric ale lui Mihail Sadoveanu sînt foarte căutate. N-ar trebui oare să

— Dar cărți despre felul cum trebuie educată copilul, cărți pentru părinți, intervine din nou aceeași bibliotecară. Și în continuare: — Nu știu cui trebuie adresată această chemare, poate nu în primul rînd scriitorilor ci mai cu seamă pedagogilor, dar literatura care să-i îndemne pe părinți asupra creșterii copiilor este o necesitate vitală pentru satul nostru colectivizat.

— Și de asemenea deosebit de necesare cărțile inspirate din lupta poporului nostru, romanele și povestirile cu teme istorice, subliniază mai mulți vorbitori. Cărțile cu subiect istoric ale lui Mihail Sadoveanu sînt foarte căutate. N-ar trebui oare să

IN CARTEA

CARTEA PE SPAȚII GEOGRAFICE.

(urmăre din pag. 1)

tic pe atunci, al fetei și înșiră. Am văzut în maramureș de demult oameni și fapte care nu se pot uita nici în momentul în care o fată zveltă ca năușa de alun, dar cu fața mincinoasă de sifilis — și în minte sate întregi analitice, drumuri sparte parcă de o artilerie îngrozitoare, învâzătorii mincați de sărăcie și umblînd în zăbrele, copii mergînd iarna aproape desculți, la niște școli cu încălzire în apă caldă... Mărturisesc că cel ce vede o dată astfel de realități, nu le mai uita, și numai cei ce erau cîini la înimă nu simțeau cum îi înăbușă revolta în mijlocul unei naturi superbe, strălucită de zîmbii munților și brăzdată de riuri line ca lumina, în mijlocul acestor privilegiți poporului maramureșean pierză și cu zi, ori pleca să caute de lucru pe la vînturile unor riuri sărăcie. Și în vremea asta, partidul politic de tristă amintire nu clintea nici un deget pentru salvarea sărmanilor și preafumosei țări de sus! Demagogii cu monoclu și frac își turnau din cînd în cînd palavrele, în timpul campaniilor electorale, minșind fără rușine, făgăduind maramureșenilor cerul cu stelele, însă în realitate nu s-a făcut nimic, nu s-a cîntit un pai de jos. Lîngă unelile lui și Mariei, Tara Maramureșului suferea de foamă pe pămîntul și alături de bogari.

„Tîn minte cum am căldorit în eră acia de demult, împreună cu trei sute de lemniari, porași „la lumina se ere”, și cum înainte de a se instrăina dincolo de muntele Indușă, au gemut ca de o durere cumpădită. Apoi au aprins focurile poporanului de seară și după ce au sorbit ultima stropă din „glăjele” și rachiu, s-au desțărnat într-un daș al securilor, încit se mîna cu niște Titani, în preajma unei potopiri a cerului și pămîntului. I-am priosit în tăcere, cum dănușiau printre fulgerele securilor, și mi-am dat seama ce forță uimitoare ascund, ce puteri înfrîngătoare zăceau sub sumanele a-fumate și rupte... De-atunci oamenii din maramureș mi-au devenit dragi ca frații, și de cite ori s-am întîlnit robotind la schelele Dornei sau Brostenilor, i-am salutată încă de departe, întrebîndu-i ce mai e nou „pe la noi pe-acasă”...

„E firesc ca după o lipsă lungă, să urci la Tara Maramureșului cu inima zăcînd de nerăbdare! Din timp în timp, tînuș spre Vișeu și Sighet străbătea ploște rezeși și parca niște drăperei acoperite apole și munții. Nu m-am oprit la Sighet, decit spre a-mi aduna puterile. Apoi am pornit spre Cimpulung pe Tisa, în drumul lung, pe jos, atraș de lucrurile răzute mai de mult. Am cotit spre munții Gutinului. Am ajuns înții la Vad, nu departe de Sighet, și pe urmă am străbătut Berbești și Ferești. Și totul s-a petrecut nu știu cum, parcă ciudat, căci nimeni și nimic din cele cunoscute nu mai erau!

Așa am ajuns în sat la Gulești, pe la amurg și cerînd pădurea pentru o noapte, am fost petrecut la... camera de oaspeți! Inșă, înainte de a-mi apăia pînză, am teșit să văd satul acoperit ușor în creșterile înzădri. Judece bunii noștri cititori cum m-am simțit, aflînd în sălășori cu o abia 800 de fumuri, bote comunală, școlă de 7 ani, cu 7 săli de clasă și sala de festivități! Judece bunii noștri cititori, ce-ar fi simțit, aflînd la Gulești cîmîntul cultural, staționarul cu 16 paturi, casă de nașteri și o bibliotecă sătească cu peste 2.000 de cărți! Dar magazinul universal? Dar podurile de beton? Dar echipa artistică, alcătuită din 80 de fete și feciori? Dar cei peste 20 de copii aflați la școlii medii și superioare?

Îmi treceau prin minte cîntecul vechi maramureșean, toate învîndînd încă din veac forț nesfîrșit: „Cite flori pe Iza-n sus, Toate cu mîndra le-am pus...” așa strigau feciorii maramureșului, la horele de demult, arîndu-și credința că florile speranțelor populare n-au murit! Florile speranțelor de ieri au lăcutit în dîmbrăși puternice, ale căror vîrfuri năzuiesc spre vîntulul pitoresc al...

Am aflat astfel, că Tara Oasului avea 30 echipe de dans, 20 coruri, 22 echipe de teatru, 60 brigăzi de agitație, 3 brigăzi științifice, și că, doar în ultimii cîțiva ani, participaseră la manifestările culturale 80.000 de spectatori! Cîntecul cultural vom afla și în satul Orășel Nou, și la Huta, și la Prilog, și la Batarei, dar bibliotecile vom afla pînă și în cel din urmă sălășor.

„După cum am durerea să spun, alfabetismul a fost una din plăgile cele mai cumplite în trecutul acestor locuri. La recensămîntul din anul 1947, recensămîntul au avut să înregistreze un număr însemnat de necunoscători de carte: 18.000! Azi, Tara

bindu-mi cu aceeași bucurie: apoi m-am plecat de-a binelea spre celeștii cu autorii citiți, și i-am eșiat, pe Creangă, Sadoveanu, Maxim Gorki, Liviu Rebreanu, Katerin, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Les Tolstoi, Ostrovski, Ispirescu, Tudor Arghezi, Stănel, Cobuc — toți citiți din scoarță-n scoarță...”

Iată citeva spicuri din lăsemădrie mai vechi, privind cărțile și răspicidirea lor pe spații geografice. Așteptăm să vină cit mai repede dezminșirile, căci numărul cărților aici citit, a crescut de atunci extraordinar, concomitent cu creșterea bunăstării sătenilor și cu fireșca și nepotolita lor sete de cultură!

Eusebiu CAMILAR

P.S. — Am predat la Editura Tineretului — și am toate asigurările că va apare în acest an, o mare revistă istorică „Vrancea”. Este vorba de legenda fetei din munții Vrancei care și-a sacrificat cei șapte feciori pentru apărarea pămîntului strămoșesc.

Povestirea „Vrancea” pe putea și citită, mai cu seamă de oamenii tineri, înși, morădă a et fiind educație patriotică.

Acesta ar fi răspunsul meu la întrebarea formulată de doamna Nico Maria.

E. C.

Anotimpul învățămîntului

CE DORESC CITITORII

GHEORGHE SOCOL, directorul cîmîntului cultural din Calomfiriș

— Un roman despre aportul intelectualului la transformarea socialistă a satului. Astoria mea preferat pentru un asemenea roman este acad. George Călinescu. Aș dori să aflu cînd ar putea ajunge acest roman la cîmîntul cultural din Calomfiriș.

— Tovarășul Benic nu intenționează, cumva, să-și adune într-un volum versurile închinete cu deosebire satului și colectivității?

— Cînd se va dărui Geo Bogza un itinerar prin orașele noi ale țării, alături de școlarii și tineretul nostru?

ENE CONSTANTIN, Erou al Muncii Socialiste, șef de brigadă de tractoare, comuna Sîntul Gheorghe

— Aștept o carte despre problemele de viață ale tinerilor colectivști: dragoste, căsătorie, atitudine nouă față de muncă, abnegație în apărarea avntului obșteșc. N-ar putea-o scrie tot Pop Simion sau Nicolae Velea?

SANDUCU VALERIU, directorul cîmîntului cultural din Ploșca

— Vreau să știu dacă tovarășul Marin Freda va continua destinația lui Ilie Barbu sau al lui Moromete, în condițiile de azi ale gospodăriei agricole colective.

— Nu intenționează tovarășul Petru Vintilă să scrie o carte scurtă despre viața de azi a țărănii din satul nostru?

— Cînd va scrie Nicuță Tănase o carte despre tineretul sătesc urmărit în evoluția lui, așa cum și-a urmărit eroii din lucrările sale?

ȘERBAN IOANA, bibliotecară, comuna Lăceni

— Vreau să știu dacă Editura Tineretului, pregătește și culegere de schițe și povestiri inspirate din viața pionierilor și școlarii din satul de azi.

— De ce lipsește piesele într-un act pentru pionierii și școlarii de la sate? Nu se-ar putea dărui o asemenea piesă poetul Marcel Breșleșu sau poeta Nina Cassian?

CE RASPUND SCRITORII

MIHAI BENICU

Mult mai bucuros m-aș număra printre colaboratorii unei antologii de poezie pentru sate, decit să string singur un volum din versurile mele dedicate satului. Ar fi foarte potrivită, socotesc, o asemenea antologie. Vreau să asigur, pe această cale, pe cititori, că mă voi ocupa îndeaproape de realizarea acestei sugestii.

— În ce privește activitatea mea pe tărîntul dramaturgic, am intenția să reiau cîțiva eroi din „Valca Cucului”, pe Toma Căbulea în primul rînd, continuînd înțelegerea problemelor satului la nivelul actual, după încheierea procesului de colectivizare, în ceea ce este mai caracteristic acum în lupta între nou și vechi.

ION BRAD

Deși nu me cunoaștem încă, tovarășe Luca Dorobanțu, sînteti printre primii cărora vă împărtășesc un secret: pe masa mea de lucru se află o carte în care încerc să dezbate problemele familiei, dragostei, prieteniei, ogîndite în lumea satului. Dar... nu e o carte de versuri ci de proză. Un roman mai scurt, al cărui titlu nu l-am fixat încă.

Acțiunea se petrece într-un sat din Ardeal, după încheierea colectivizării. Cred că voi izbuti să dau o rezolvare interesantă problemelor pe care mi le-am propus, deși spun asta nu fără oarecare rezervă, fiindcă sînt la prima încercare în proză. Cartea va fi terminată, sper, pînă la vară.

Romanul scurt nu e singura lucrare pe care o închin satului, anul acesta. Am terminat — și va apare nu peste mult — un volum de versuri pentru școlarii mai mari, intitulat „Pionierii și dau o carte”, în care multe poezii sînt inspirate din viața copiilor din satul colectivizat.

AL MIRODAN

Desigur, aș dori să mă scriu piese într-un act. Și voi mai scrie. Dar teatrul scurt nu înseamnă, automat, teatru destinat în exclusivitate echipei de amatori.

Vreau să scriu piese într-un act pentru un public larg, pentru actorii consacrați și actorii amatori, ogîndînd fenomenele contemporane din întreaga noastră realitate.

PETRU VINTILĂ

Aș invita redacția „Gazetei literare” să răspundă în locul meu; nu din alt motiv decit că am și predat acestei reviste un fragment din cartea „Drumul dragostei”, noul meu roman.

Cartea e sub tipar la Editura Tineretului și — prevenind parca dorințele cititorilor — țere mai mult de 169 de pagini. Mă străduiesc să cultiv „genul scurt” nu numai în schițe și nuvele. Eroii noului meu roman sînt urmașii unei gospodării agricole din Dobrogea și cartea descrie înfruntarea dintre două concepții asupra dragostei; vechiul este vestit în mod manifest. Deși acțiunea se plasează în timp prin 1956-1957 nu mi-e teamă că nu sînt actual. Satul se schimbă vertiginos, de la o zi la alta, dar sînt convins că materialul de viață strîns, prin puterea lui generalizatoare, a rămas proaspăt și atractiv.

NICOLAE TAUTU

O piesă într-un act despre o femeie a zilelor noastre? N-am pe cine bănui de indiscreția de a-mi fi cercetat, fără voia mea, manuscrisele. Nu mai rămîne decit să conchid că dorința cititorilor și spectatorilor mei s-a împlînt de astă dată cu preocupările mele cele mai recente. Lucrez chiar acum la o piesă despre o președintă de gospodărie colectivă. Cele mai multe date le-am cules din viața Mariei Zidaru, președinta din Păulești, dar în portretul literar pe care-l voi face intră și date din viața colectivă din alte regiuni ale țării. Se va numi, poate, „Un om dintre noi”.

Piesa va încerca să ogîndească o figură de femeie animată de dragoste față de realizările colectivului și patriotism socialist. Va fi o lucrare cu decor unitar — ușor de mîluit pe scenele teatrelor de amatori —, cu personaje puține, respicînd et mai riguros legile „schiței dramatice”, dacă putem spune așa, fiindcă se va axa pe un moment revelator pentru evoluția eroinei.

Totodată mă documentez și pentru o piesă mai mare, în trei acte, dedicată unei eroine din războiul antifascist, sergentul Elena Chiriță.

NICUȚA TĂNASE

Pe țărani nu-i cunosc alt de bine, așa că nu pot răspunde „la obiect” dorințelor tovarășului Sanduc Valeriu. Dar în lucrările mele au apărut

Itinerariul slovei

Poate ar trebui să ne amintim în aceste zile de ger și trolene, cînd caravana cu mășuri, îngrășăminte chimice, medicamente sau cărți își rup victorioase, pînă spre mare, ar trebui poate să ne amintim, tocmai acum, de izolarea în care țările, țările acelea ale sîrăciei, baricadau aceleași sate în cea mai sălășoră.

Într-o exprimă poate cel mai deplin, prin calamitățile ei, parca însăși vechiul popor guvernătoare față de sat și de țară, ostilă ca și vîntul, sărbă și înstrăinată, paralizată prin dărușul ei glacial, ca și gerul care usucă sălășor.

Fără de luxul chinăii și al piramidonului, față de desideratul mîndrii mîndrii, față de nevoia de petrol lampant, lemna sau îmbrăcăminte, slova slova și împărtășirea ei putea să apară drept o extravaganță. Un ziar din țară dinaintea prin 1933 că prețul manualilor școlare este exorbitant, reprezentînd porumbul unei familii de citeva suflete, pe circa două luni.

Încețase care satul să simtă nevoia cărții și a citirii? Bucuria cărții la sat este un fenomen al zilelor noastre. Ea este unul dintre cele mai însemnate roade ale revoluției noastre culturale, consecință imediată a arărilor prelașilor sociale și economice care au ridicat satul nostru spre vîntul și bălșug.

Alfabetismul de pînă mai ieri, adăpă exclusiv la izvorul literaturii orale, ca și cititorul poveștilor lui Anton Pann sau Spiridon Popescu, au parcurs într-un răstimp de numai cîțiva ani numai drumul de la gospodăria individuală la marea agricultură socialistă, dar și drumul de la opaița becul electric, de la practica agricolă corăbă la știință, de la basmul sau eresul străbucit la Sadoveanu și Arghezi.

Este o lucrare pe care nu ar fi putut-o să scrii nicînd un apostol, nici cămășia generală unui singuratic, este opera vastă întreprinsă și condusă de partid, la care satul nostru a răspuns cu entuziasm, descălușîndu-și toate izvoarele de energie.

În condițiile colectivizării încheiate, gospodăria agricolă colectivă a devenit nu numai central economic și social al satului, dar și cel mai important și mai activ factor de ridicare culturală. Alături de plug și tractor, de combin și agregate pentru irigare, de semînșile de elită și de îngrășăminte, cartea s-a transformat într-un instrument indispensabil țărănului colectivist în lupta pentru domoștirea naturii, în bătălia recoltelor de ficcare an. Colectivistul la înlocuit pe vechiul țaran na print-o simplă substituție de formule, ci prin însuși sensul pe care realitatea noastră l-a dat noțiunii de colectivist.

Omul din Bărgan, din Dobrogea, sau din Crișana, care în condițiile unei secrete aspre smulge aceluiași pămînt, recolta de grîu și porumb imposibil de obținut odinioară este nu vechiul țaran, ci colectivistul mînuind mijloacele agronome moderne, stăpînînd cunoștințe științifice însușite cu temei. El conlucrează cu agronomi tehnicieni, institute științifice de cercetări sau laboratoare, pentru el cartea sîd în balanța recoltelor bogate în aceleși taler cu instrumentele materiale ale bălșugului.

Acesta este de altfel și sensul mîndrii aflux al țărănului colectivist către învățămîntul agro-zootehnic inaugurat nu de mult, interesul pentru calificarea în domeniul științei agriculturii, fapt ce va duce în timp la transformarea omului de la sat într-un specialist al recoltelor.

S-a produs astfel, ca rod al revoluției noastre, un uriaș avînt al satului spre cultură, care îmbracă cele mai variate și înalte forme, de la construcția prin contribuția obștească a sute de mii de cămine culturale, de la mișcarea artistică de amatori numărată sute de mii de participanți, de la creșterea anuădă a numărului de cititori pînă la formarea și dezvoltarea bibliotecilor personale, ca ultim fapt ce reflectă saltul spre cultură al omului de la sat. Creșterea impresionantă a țărănului și numărului de cititori ar fi fost o absurditate într-o țară de analfabeci. Ea a devenit la noi expresia setei de cultură a milioane de oameni, desemnînd prin titluri și cifre noua geografie spirituală și noile orizonturi de gândire ale țărănului colectivist.

S-a născut un nou tip de cititor, și aceasta nu e o formulă de literatură. Necunoscută desăfătarea sibirică a estetului de „profesie”, nici gustul trivial pentru produsul de duzină, acest cititor vede în carte — și deci în scriitor — un tovarăș cîntit, drept, generos și luminat al luptei lui de ficcare și. Stima veche pe care a purtat-o cîrtărușului și slovei, el o verifică acum, supunînt unul examen critic ceea ce i se oferă, la lumina noilor lui de dezvoltare spirituală și de progres material.

El ne dă un avans de încredere și ne dăruiește cu anticipație dragostea și ne înțește cu inimă deschisă. Este preț pe care-l atribuie cărții ca instrument de luptă, și scriitorului ca exponent al celor mai înalte idealuri sociale, formulate de partid.

În lumina acestor realități, cuceriri revoluționare ale anilor noștri, îndemnul adresat scriitorilor de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej de a dărui maselor de cititori „opere care să-și croiască drum spre inimă oamenilor, înfrîntînd cu înfrînșă lor timpul”, sună ca o revendicare unanimă a înșii constructorilor socialismului de la oraș și sate. Este o cerință a sieșii, o sarcină de înaltă răspundere, care măsoară practic aportul scriitorilor, la opera comună de edificare culturală a țării.

Tara de holde, trimișîndu-ne pînă, așteaptă cartea despre ea. O așteaptă milioane de noi cititori.

A. P.

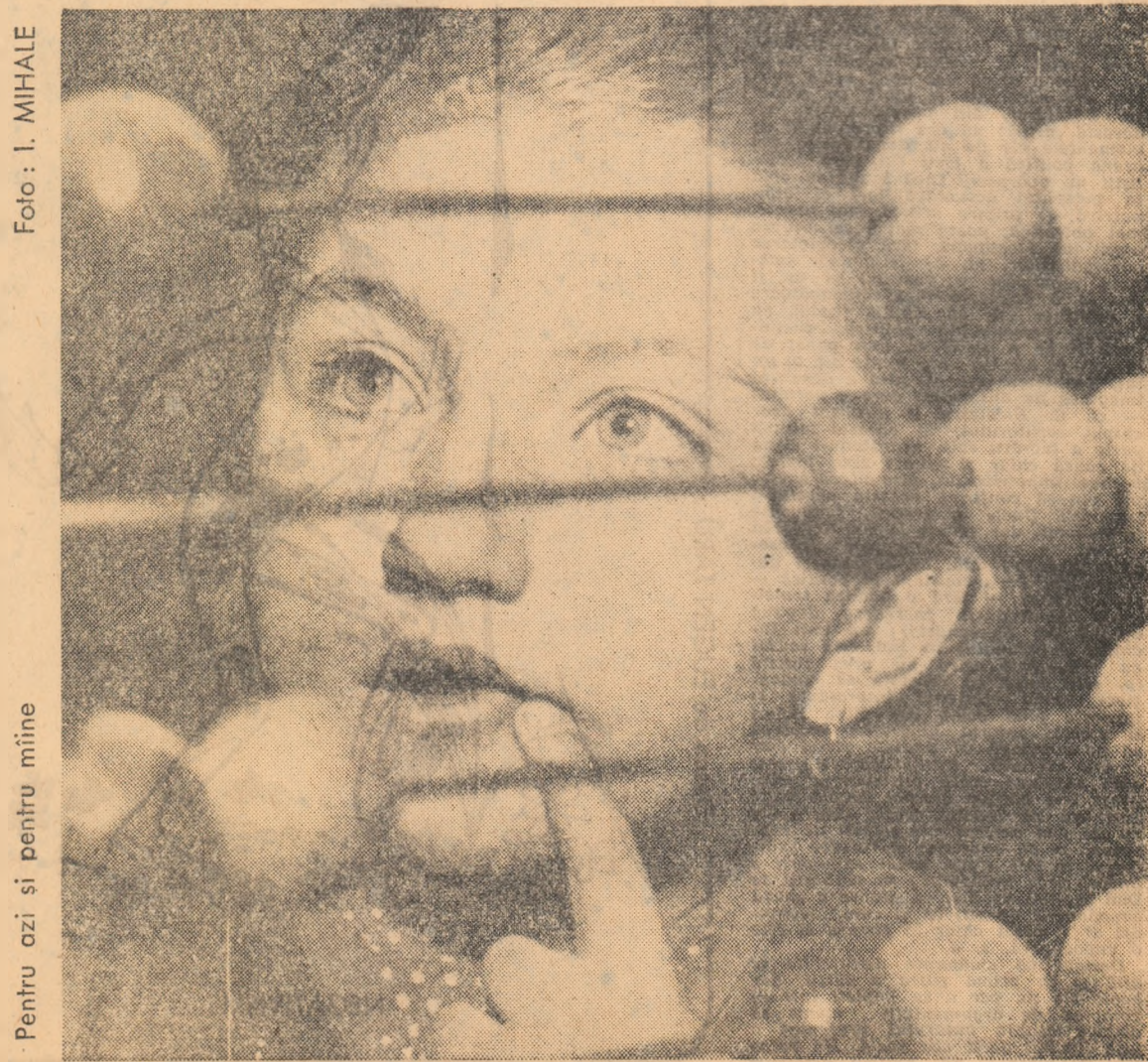

Foto: I. MIHAIL
Pentru ozi și pentru mîine

